ÖMER LAÇİNER

"Galatasaraylı Gibi"

Ali Sami Yen'de Galatasaray'ın Galatasaray gibi oynamasına rağmen mükemmel bir performans sergileyen G.Birliği'ne 2-0 yenildiği maçın sonunda Galatasaray seyircilerinin hem G.Birliği'ni hem de kendi takımlarını alkışlayarak uğurlamaları gururlandırmıştı beni. "Galatasaraylı gibi" olmak buydu işte.

Pek çok yasakla birlikte futbolun da günah sayıldığı, çocukların mahallenin uzağında, sahipsiz arsalarda top oynadığı, "topa gittiği" keşfedilen çocukların akşama sofu babaları tarafından sıkı bir dayaktan geçirildiği 1950'lerin o uzak taşra kentlerinde, biz çocuklar için futbol, galiba bu kuşatılmışlığı aralama tadı verdiği için o denli tutkuyla sevilirdi. Çünkü topla ilk oynadığımızdan itibaren, yani kendimizi bildik bileli bir takımı da tutmuş olurduk. Bu seçimlerimizde bizden en fazla beş on yaş büyük abilerimizin o takımlarla ilgili anlattığı çoğu uydurma veya abartılı bölük pörçük bilgelirin, sansasyonel bir galibiyetin, mahallenin en iyi topçusunun, en saygın ağabeyinin rolü vardır elbette. Ama her birimizin zihninde tuttuğumuz takımın farklı bir "imajı", Fenerli, Galatasaraylı veya Beşiktaşlı olmanın farklı bir "anlamı" olmalıydı, vardı.

Benimkisi, daha doğrusu bizim mahallemizin Galatasaraylılarınınki nasıl bir şeydi? Çok yıllar sonra hayattaki bütün seçimlerimiz gibi bu taraftarlık, Galatasaraylılık seçimimize de akli yani sosyo-kültürel bir neden aradığımız çağlarda, bu soruyu sorduğumda yine bir çocukluk anısı canlanıvermişti gözümde: Öteki mahallenin bizden güçlü Fenerlileri ile yapacağımız bir maçın öncesinde takım arkadaşlarıma "Galatasaraylı gibi oynayacağız" diyordum. Ben bunu derken, onlar da tamam diye onaylarken, Galatasaray'ın oyun planı, taktik olarak nasıl oynadığına dair hiçbir bilgimiz ve fikrimiz yoktu; ama "Galatasaraylı gibi" oynamak sanki çok iyi bildiğimiz bir şeydi.

O maçın sonucunu bilmiyorum. Unutup gitmişim. Ama "Galatasaraylı gibi" sözü aklımda hep kaldı. Galatasaraylı çocukluk-takım arkadaşlarımla üzerinde hiç konuşmadığımız, ama söylendiğinde açıklama gerektirmeksizin hemen anlaşıverdiğimiz bu "Galatasaraylı gibi" olmak-oynamak sözünden ne anlıyor olabilirdik?

Yıllar sonra, bunun Galatasaray'ın oynadığı futbola içselleşmiş bir kimlik, bir futbol kişiliği olduğu, olması gerektiği kanısına vardım. Çünkü futbol, birçoklarının da işaret ettiği gibi, hayata en fazla benzeyen oyundur. Ve teknik, temel taktik bazı zorunlulukların çizdiği geniş çerçeve içinde, oyuncuların kendi karakter, davranış özelliklerini büyük ölçüde yansıtabilmelerini mümkün kılar. Köklü bir mazisi olan, bir tarih içinde teşekkül eden "büyük takım"ların da böylece bir futbol karakteri, kişiliği oluşur. Dolayısıyla bu takımın taraftarlığını seçen kişiler, hayatın, diğer - bütün alanlarında sevdikleri, seçtikleri karakter ve davranış özelliklerini çağrıştıran bir futbol kimliği olan bu izlenimi veren takımı benimser, onunla özdeşleştirebilirler kendilerini.

Köken menkıbeleri önemlidir, "kişiliğin" omurgasını verir, gösterirler. Galatasaray'ın, ilk kurulduğu yıllarda F.Bahçe'yi yedi kişiyle 7-0 yendiği maç, mesela. Dört kişisi eksik bir takımın hükmen yenilmeyi kabul etmek dururken, çıkıp 7-0 mağlubiyeti göze alarak oynama yürekliliği, oyun saygısı göz alıcı burada. 7-0 yenilmiş olsalardı bile, benim gözümde bu davranışın değeri milim eksilmezdi inanın. "Galatasaraylı gibi" olmak, oynamak bu. Kâğıt üzerinde kendisinden çok güçlü bir rakiple oynadığında bile,

"bu maçı olabilir" dedirtecek bir dikbaşlıkla oynayabilmek demek. Saha dışı oyunlarla, "profesyonel" hile ve çamurluklarla, sinik, fırsat kollayan oyun planlarıyla yani her nasıl olursa olsun "yenme"yi hesaplayan, "hatice değil netice önemli" diyen futbola prim vermemektir bana göre Galatasaray futbol kişiliği.

Sanırım üç yıl önce, FB'li arkadaşlarımla bir GS-FB maçı seyrettik. 80 dakika sahasından çıkamayan, üç-beş golden mucize eseri kurtulan FB, bitime dakikalar kalmışken olmayacak bir frikik atışından gol atıp galip geldiğinde, FB'lilerin yaptığı aşırı tezahüratı, sevinci yadırgamıştım. Gole kadar, takımlarının oyununa, futbolcularına demediklerini bırakmayan Fenerliler şimdi onları yere göğe sığdıramıyordu. Galatasaray'ın böyle kazandığı maçlarda da benzer bir hava -değişimi- olmaz değildi ama "haketmedik", "böyle kazanmaktansa..." diyenlerin hiç de az olmadığını görmüştüm.

Galatasaray'ın Fatih Terim'le oturttuğu o "göze hoş gelen" futbolu bu denli benimsememiz, "Galatasaray gibi oynama"yı bu tarzla özdeşleyivermemiz, aradaki farkı açıklıyor gibi. Galiba Fatih Terim'in dördüncü sezonda, Ali Sami Yen'de Galatasaray'ın Galatasaray gibi oynamasına rağmen mükemmel bir performans sergileyen G.Birliği'ne 2-0 yenildiği maçın sonunda Galatasaray seyircilerinin hem G.Birliği'ni hem de kendi takımlarını alkışlayarak uğurlamaları gururlandırmıştı beni. "Galatasaraylı gibi" olmak buydu işte.

Futbolcular, teknik direktörler, teknik kadrolar çoktan profesyonelleşti. Kulüpler şirketleşmekte, futbol "show business"in en verimli bir sektörü haline geldi bile. Sponsor firmaların kulüpler üzerinde ağırlığı artıyor. Firmaların ve stadların en göze çarpan yerlerini şirket logoları kaplıyor. Futbolun hem kendisi bir endüstri haline geldi; hem de ticari ve siyasi reklamın en etkili mecralarından biri oldu. Para ve "ne olursa olsun kazanma, yenme" kültürünün yayılmasıyla birlikte sırf "kazanma"ya, yenmeye endeksli bir taraftarlık biçimi de giderek egemen olma yolunda.

Futbol kulüplerinin sosyo-kültürel ve sportif kimlik ve kişiliklerini törpüleyen bir erozyon dalgasıdır bu. Bu dalgaya uyarlanmak kimi kulüplerin kimliğine uygun olabilir. Ama Galatasaray, kulüp ve camia olarak "Galatasaraylı gibi" olmanın asaletini koruyarak bu dalgayı aşabilmelidir. Önümüzdeki yıllarda oynayacağımız en hayati, ödülü en yüksek maçtır bu.